

Sygn. akt I C 323/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Alina Gąsior
Protokolant	st.sekr.sądowy Beata Gurdziołek

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2022 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa H. M., W. M.

przeciwko D. G.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo ;
2. zasądza od powodów H. M. i W. M. na rzecz pozwanego D. G. kwotę 5.417,00 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia SO Alina Gąsior

Sygn. akt IC 323/21

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 2 marca 2021 roku powodowie H. M. i W. M. reprezentowania przez pełnomocnika wnieśli o zobowiązanie pozwanego D. G. do złożenia oświadczenia woli, na mocy którego zobowiązuje się do nieodpłatnego przeniesienia własności nieruchomości lokalu mieszkalnego położonego przy ulicy (...) pod nr 20 oznaczony numerem 60 o pow. 32,80 m² wraz z częściami wspólnymi budynku i urządzeniami, które służą do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz udział wynoszący (...) części prawa użytkowania wieczystego działki o obszarze 45a 52m² oznaczonej numerem 227/15, dla której V Wydział Ksiąg Wieczystych w R. prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów wynagrodzenia pełnomocnika według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powodów wskazał, że pozwany jest wnukiem powodów. W 2009 roku powodowie darowali pozwanemu własność nieruchomości lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ulicy (...) wraz z pomieszczeniem piwnicznym i częściami wspólnymi budynku. Nieruchomość została obciążona prawem dożywotniego zamieszkiwania na rzecz powodów. Wartość darowizny określono na 80.000 zł. Powodowie chcieli zabezpieczyć interesy córki oraz wnuka. W tym czasie mąż córki powodów W. G. nie pracował, nadużywał alkoholu. W

2015 roku powodowie skłócili się z córką M. G. i jej mężem W. G.. Przedmiotem konfliktu była nieruchomość położona w R. przy ulicy (...). W tej sprawie toczyły się postępowania karne i cywilne.

W konflikt włączył się pozwany, który wspierał matkę i ojca. Zeznawał na niekorzyść powodów. Pismem z dnia 31 stycznia 2019 roku skierował do Sądu Rejonowego w (...) wniosek o uchylenie zwolnienia powodów z ponoszenia kosztów sądowych oraz ustanowienia pełnomocnika z urzędu w sprawie I Ns (...), podnosząc że powodowie oświadczyli nieprawdę.

Punktem kulminacyjnym było powzięcie przez powodów informacji o zameldowaniu przez pozwanego w lokalu przy L. C. 20 m. 60 W. G., na co powodowie nie wyrazili zgody.

Powodowie wskazali też, że pozwany nie interesuje się dziadkami, nie pomaga im, nie oferuje pomocy w chorobie. Pozwany nie odnosi się do powodów z szacunkiem, dokucza im.

W dniu 29 lutego 2019 roku powodowie złożyli oświadczenie o odwołaniu darowizny, o czym poinformowali pozwanego pismem z dnia 27 marca 2020 roku. pozwany nie podjął listu w terminie, nie przeniósł też na powodów przedmiotu darowizny.

Zdaniem powodów w sprawie zaistniały okoliczności z art. 898 § 2 k.c., uzasadniające odwołanie darowizny.

W odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 25 sierpnia 2021 roku pozwany reprezentowany przez pełnomocnika wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł, że powodowie nie przytoczyli żadnych okoliczności, które uzasadniają odwołanie darowizny. Powodowie nie poinformowali pozwanego o odwołaniu darowizny. Oświadczenie o odwołaniu darowizny nie zostało mu doręczone. Powodowie wysłali pismo z dnia 29 lutego 2019 roku zatytułowane odwołanie darowizny na swój własny adres, a nie na adres zamieszkania pozwanego. Pozwany nie miał możliwości zapoznania się z treścią złożonego oświadczenia, które do niego nie doszło. Pozwany zawsze odbierał korespondencję adresowaną do niego na ul. (...) w R. bądź też korespondencja była odbierana przez jego matkę i przekazywana pozwanemu.

Pozwany powołał się na treść art. 899 § 3 k.c., zgodnie z którym darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego. Pozwany wskazał też, że przytoczone przez powodów okoliczności nie mogą być poczytywane jako działania niewłaściwe w stosunku do powodów.

W ocenie pozwanego, nie podejmował on jakichkolwiek zachowań wobec powodów, które uzasadniałyby odwołanie darowizny. Konflikt pomiędzy powodami, a rodzicami pozwanego jest konfliktem na tle majątkowym. Pozwany w ramach toczącej się sprawy karnej II K (...) zeznawał jako świadek, iż nie był świadkiem wypowiedzania gróźb karalnych przez W. G..

Powodowie wnieśli pozew przeciwko pozwanemu i jego rodzicom o eksmisję z nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...) i po wydaniu wyroku, pozwany wykonał wyrok dobrowolnie i opuścił nieruchomość przy (...). Powodowie wnieśli też o wymeldowanie pozwanego z pobytu stałego przy ulicy (...) pozwany również wymeldował się dobrowolnie. Postępowanie zostało umorzone.

Pozwany nigdy nie szukał nieporozumień z dziadkami, nie spowodował żadnego postępowania przeciwko powodom, natomiast zaczął unikać dziadków, ponieważ bał się wyzwisk i wszczynania bezpodstawnych postępowań. Pozwany nie dokucza powodom, natomiast to powodowie nie chcą utrzymywać kontaktu z wnukiem z powodu jego postawy w postępowaniach toczących się przeciwko ojcu pozwanego.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie W. M. i H. M. w dniu 21 września 2009 roku darowali notarialnie swojemu wnukowi D. G. lokal mieszkalny położony w R. przy ulicy (...) pod nr 20 oznaczony numerem 60 o powierzchni 32,80 m² wraz z częściami wspólnymi budynku i urządzeniami oraz udział wynoszący (...) części prawa użytkowania wieczystego działki o obszarze 45a 52m² oznaczonej numerem 227/15. W dacie darowizny pozwany był małoletni i reprezentowali go rodzice M. G. i W. G.. Wartość darowizny strony określiły na kwotę 80.000 zł. M. i W. G. działając w imieniu syna D. G. ustanowili na rzecz powodów dożywotnią służebność polegającą na prawie korzystania z całego lokalu mieszkalnego.

(dowód; akt notarialny Rep A Nr(...)/2009 – k. 24 – 29)

Pomiędzy powodami, a rodzicami pozwanego istnieje od dłuższego czasu konflikt na tle spraw majątkowych i w związku z tym toczyły się pomiędzy nimi sprawy cywilne i karne. Przed Sądem Okręgowym w P. (...) toczyła się sprawa z powództwa M. G. i W. G. przeciwko W. M. i H. M. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli. Przed Sądem Rejonowym w R. (...) toczyła się sprawa z powództwa H. M. i W. M. przeciwko M. G., W. G., D. G. o wydanie nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...), która zakończyła się nakazaniem eksmisji pozwanych z nieruchomości.

Przed Sądem Rejonowym w Radomsku toczyła się sprawa karna przeciwko W. G. o groźby karalne, w której W. G. został uniewinniony. Przeciwko powodom toczyła się sprawa karna przez Sadem Rejonowym w Radomsku o składanie fałszywych zeznań, w której zapadły wyroki skazujące.

(dowód; kserokopia wyroku Sądu Okręgowego w (...) z dnia 29 lipca 2016 r – k. 37 z uzasadnieniem k. 38 – 55, kserokopia wyroku Sądu Rejonowego w (...) z dnia 21 maja 2018 roku – k. 96 z uzasadnieniem – k. 98 – k. 101, wyrok Sądu Rejonowego w (...) z dnia 20 marca 2020 roku – k. 102, 103, 104 z uzasadnieniem – k. 105 – 116, wyrok Sądu Okręgowego w (...) z dnia 29 września 2020 roku – k. 118, wyrok Sądu Rejonowego w (...) z dnia 21 września 2018 roku – k. 120)

W jednej ze spraw, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w (...), D. G. we wniosku z dnia 31 stycznia 2019 roku wystąpił o cofnięcie wnioskodawczyni H. M. zwolnienia od kosztów sądowych oraz ustanowienia pełnomocnika z urzędu. D. G. podał we wniosku okoliczności, które wskazywały na sytuację majątkową powódki i jednocześnie podważył prawdziwość danych podanych przez wnioskodawczynię.

(dowód; pismo pozwanego z dnia 31 stycznia 2019 roku – k. 30 – 32)

W stosunku do pozwanego toczyło się postępowanie administracyjne o wymeldowanie z lokalu przy ulicy (...), które zakończyło się wydaniem decyzji z dnia 17 czerwca 2020 roku o umorzeniu postępowania wobec dobrowolnego wymeldowania się pozwanego z lokalu w dniu 16 czerwca 2020 roku.

(dowód; decyzja z dnia 17 czerwca 2020 r – k. 122)

Z wniosku powodów toczyło się także postępowanie o wymeldowanie pozwanego z lokalu przy ulicy (...) w R., które również zakończyło się wydaniem decyzji w dniu 10 września 2019 roku umarzającej postępowanie wobec dobrowolnego wymeldowania się pozwanego z lokalu.

(dowód: decyzja z dnia 10 września 2019 r – k. 121)

W piśmie z dnia 13 stycznia 2020 roku kierowanym do Urzędu Miasta w R. powód W. M. złożył oświadczenie, że nie zna miejsca pobytu W. G. i D. G., którzy nigdy nie mieszkali pod adresem L. C. 20/60.

(dowód: pismo z dnia 13.01.2020 r – k. 92)

W piśmie z dnia 27 marca 2020 roku powodowie reprezentowani przez pełnomocnika złożyli oświadczenie, że z dniem 29 marca 2020 roku dokonali odwołania darowizny lokalu mieszkalnego wraz z pomieszczeniem piwnicznym,

dla którego Sąd Rejonowy w(...) prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) i zwrócili się z prośbą o spotkanie w kancelarii notarialnej celem dokonania formalności i przeniesienia na rzecz powodów własności nieruchomości. Do pisma załączone zostało oświadczenie z dnia 29 lutego 2020 r o odwołaniu darowizny. Pismo pełnomocnika powodów i oświadczenie o odwołaniu darowizny zostało wysłane pozwanemu na adres R., ul. (...).

(dowód: pismo z dnia 27 marca 2020 r – k. 56, 57, oświadczenie o odwołaniu darowizny – k. 60, zwrotne potwierdzenie odbioru z awizacją – k. 61)

Pomiędzy powodami, a rodzicami pozwanego panują konflikty od 2015 roku i dotyczą głównie spraw majątkowych, które powstały na tle zakupu i wyremontowania nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...). Pozwany nie był inicjatorem żadnej sprawy jaka toczyła się przeciwko powodom, natomiast w niektórych sprawach składał zeznania jako świadek. Do jednej ze spraw złożył wniosek o cofnięcie powódce zwolnienia od kosztów sądowych.

Od 2015 roku powodowie nie mają żadnego kontaktu z pozwanym. Nie spotykają się, nie spędzają razem świąt, ani uroczystości rodzinnych. Pozwany nigdy nie mieszkał w mieszkaniu zajmowanym przez powodów przy ulicy (...). Powodowie mieli pretensje do pozwanego, że w lokalu przy L. C. zameldował swojego ojca W. G., z którym byli skonfliktowani.

(dowód: zeznania powódki H. M. - protokół k. 154, 154v, 155v, zeznania powoda W. M. – protokół k. 154v, 155, 155v)

Pozwany nie utrzymuje z powodami żadnych relacji od 2015 roku, ponieważ obawia się, że będzie to źródłem kolejnego konfliktu. Powodem konfliktu pomiędzy powodami a rodzicami pozwanego jest nieruchomość przy ulicy (...), gdzie mieszka matka pozwanego. Pozwany w 2019 roku chciał zaprosić dziadków na swój ślub, jednak dwukrotnie nikt nie otworzył mu drzwi, gdy przyszedł z zaproszeniem. Pozwany mieszka przy ulicy (...), gdzie nie jest zameldowany. Z mieszkania przy L. C. wymeldował się dobrowolnie, podobnie jak i ojciec pozwanego W. G.. W trakcie sprawy karnej, która toczyła się przeciwko ojcu pozwanego, pozwany składał zeznania, relacjonując zdarzenie.

(dowód: zeznania pozwanego D. G. – protokół k. 155, 155v k. 156)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów. Sąd pominął dowód zgłoszony przez pozwanego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków W. G. i N. R., uznając że okoliczności na które świadkowie mieliby zeznawać są nieprzydatne do rozstrzygnięcia sprawy, poza tym część okoliczności, jak np. przyczyny konfliktów między powodami a rodzicami pozwanego została wykazana na podstawie innych dowodów zgłoszonych przez obie strony.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Bezspornym jest, że w 2009 roku powodowie darowali swojemu małoletniemu wówczas wnukowi lokal mieszkalny położony w R. przy ulicy (...) i na ich rzecz została ustanowiona nieodpłatnie służebność mieszkania.

Po dokonaniu darowizny powodowie nadal mieszkali w lokalu przy L. C.. Od 2015 roku pomiędzy powodami, a rodzicami pozwanego zaistniał konflikt na tle majątkowym związany z nieruchomością stanowiącą własność powodów przy ulicy (...) i od tego czasu toczyły się zarówno sprawy cywilne jak i karne z ich udziałem.

Zgodnie z art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Zarówno w doktrynie jak też orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych przyjmuje się, że różne przejawy zachowania obdarowanego mogą być kwalifikowane jako rażąca niewdzięczność. Można tu wskazać na fakt popełnienia przestępstwa przeciwko darczyńcy lub jego bliskim (post. SN z 26.1.2018 r., II CSK 254/17, L.), pozostawienia darczyńcy bez koniecznej pomocy, pomimo istnienia zobowiązania do alimentacji w pierwszej

kolejności na podstawie przepisów KRO innych osób (wyr. SA w Poznaniu z 15.2.1994 r., I ACr 684/93, W.. 1994, Nr 11, s. 51), przypisywanie darczyńcy wobec osób trzecich postępowania godzącego w jego dobre imię.

W wyroku z dnia 22 lipca 2020 roku Sąd Apelacyjny w Lublinie w sprawie I ACa 395/19 wskazał, że „w doktrynie i orzecnictwie pod pojęciem rażącej niewdzięczności (art. 898 § 1 KC) przyjmuje się takie zachowania obdarowanego, które polegają na działaniu lub zaniechaniu skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy i nacechowane są złą wolą obdarowanego. Nie uzasadnia odwołania darowizny dopuszczenie się przez obdarowanego takich czynów, które w danych okolicznościach czy warunkach nie wykraczały poza zwykłe przypadki życiowych konfliktów. Sąd Najwyższy w swych judykatach wielokrotnie wyraził pogląd, iż za rażącą niewdzięczność należy uznać tylko takie działanie obdarowanego, którym zmierza on w sposób świadomy i celowy do wyrządzenia darczyńcy poważnej krzywdy. Podobnie należy potraktować niewywiązywanie się przez obdarowanego ze swoich obowiązków wobec darczyńcy, jednakże tylko wtedy, gdy taki stan nie wynika z konfliktów wywoływanych przez samego darczyńcę.”

W niniejszej sprawie powodowie dopatrują się rażącej niewdzięczności pozwanego w tym, że od 2015 roku, od kiedy zaczęły się konflikty pomiędzy powodami, a rodzicami pozwanego, pozwany „szedł za rodzicami”, zeznawał w sądzie, przy czym w odczuciu powodów były to zeznania dla nich niekorzystne. Powodowie wskazywali też, że pozwany nie utrzymywał z nimi żadnych kontaktów, nie interesował się dziadkami, poza tym zameldował w mieszkaniu przy L. C. swojego ojca, wbrew woli powodów.

Zdaniem Sądu, wskazywane przez powodów okoliczności nie stanowią dowodów rażącej niewdzięczności pozwanego, lecz są wynikiem nieporozumień panujących w rodzinie od wielu lat. Należy zauważyć, że zarówno sprawy cywilne, jak też karne, były inicjowane zarówno przez rodziców pozwanego, jak też samych powodów. Pozwany, zeznawał w sprawie karnej dotyczącej jego ojca, poza tym złożył w sprawie z udziałem swojej matki wnioski o cofnięcie powódce zwolnienia od kosztów sądowych.

Zdaniem Sądu, złożenie zeznań w sprawie karnej, czy też skorzystanie z uprawnienia procesowego dotyczącego oświadczenia o stanie majątkowym powódki w jednej ze spraw cywilnych nie może być traktowane jako przejaw rażącej niewdzięczności, tym bardziej, że konflikt dotyczył rodziców pozwanego. Jednocześnie złożenie zeznań przez pozwanego, które w ocenie powodów miały być dla nich niekorzystne, podlega ocenie Sądu i również nie może być traktowane jako rażąca niewdzięczność.

Należy też wskazać, że w sytuacji wieloletnich sporów, trudno było oczekiwać, że strony będą razem spędzały święta, czy też inne wspólne uroczystości, poza tym jak zeznał powód, od wielu lat strony nie spędzały wspólnie świąt. Jednocześnie, kiedy pozwany próbował zaprosić swoich dziadków na swój ślub, dwukrotnie nikt nie otworzył mu drzwi w mieszkaniu przy ulicy (...).

Jednocześnie, wbrew zarzutom zawartym w pozwie, powodowie nie wykazali, aby pozwany nie odnosił się do powodów z szacunkiem, czy też dokuczał im, zwłaszcza że od wielu lat nie mają ze sobą kontaktu.

Powodowie zarzucali również, że pozwany wbrew ich woli zameldował w lokalu przy L. C. swojego ojca, jednak W. G. nigdy nie zamieszkał w tym lokalu, poza tym wymeldował się z niego, podobnie jak sam pozwany we wrześniu 2019 roku.

Zdaniem Sądu, podnoszone przez powodów okoliczności nie dowodzą rażącej niewdzięczności pozwanego, natomiast wynikają niewątpliwie z wieloletniego konfliktu, jaki panuje pomiędzy powodami, a rodzicami pozwanego.

Zgodnie z art. 899 § 3 k.c. darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego.

Przepis art. 900 k.c. stanowi, że odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie.

Zgodnie z art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

W orzeczeniu z dnia 30 października 2020 roku w sprawie II CSK 792/18 Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że darczyńca, chcąc odwołać darowiznę, powinien złożyć oświadczenie obdarowanemu w dowolnej formie, ale w taki sposób, aby adresat mógł zapoznać się z jego treścią (art. 61 § 1 KC). Oświadczenie powinno być złożone w odpowiednim terminie (art. 899 § 3 KC).

W niniejszej sprawie powodowie, pismo informujące o odwołaniu darowizny wraz z oświadczeniem o jej odwołaniu z dnia 29 lutego 2020 roku wysłali na adres pozwanego: R. ul. (...), mając świadomość, że pozwany nigdy pod tym adresem nie przebywał. Powód w piśmie adresowanym do Urzędu Miasta w R. z dnia 13 stycznia 2020 roku wskazał, że pozwany nigdy nie mieszkał pod adresem przy L. C..

Wobec powyższego, jako datę oświadczenia o odwołaniu darowizny, można przyjąć doręczenie pozwanemu odpisu pozwu.

W odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że komornik doręczył mu odpis pozwu w dniu 11 sierpnia 2021 roku, a zatem w tej dacie powziął wiadomość o złożeniu przez powodów oświadczenia o odwołaniu darowizny.

Powodowie nie wskazują w pozwie, w jakiej dacie miały mieć miejsce zachowania pozwanego będące przyczyną odwołania darowizny, natomiast powołują się na rok 2015, postępowania sądowe w 2016 roku oraz wniosek pozwanego z 2019 roku, w którym wnosił o cofnięcie zwolnienia od kosztów sądowych. Również zameldowanie ojca pozwanego, jak wskazują powodowie miało miejsce w 2019 roku.

Wobec wskazanych dat, złożenie skutecznego oświadczenia o odwołaniu darowizny, co nastąpiło w dacie doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, nastąpiło po upływie terminu wynikającego z art. 899 § 3 k.c. i w związku z tym nie może być uznane za skuteczne.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sad oddalił powództwo jako niezasadne.

Jednocześnie, na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę 5.417,00 zł tytułem kosztów procesu – kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Alina Gąsior

z/ odpis doręczyć pełnomocnikowi powodów